

סיפורו של נער מעברה המוכיח שמי שרוצה - יכול ומי שמתדל - מצליח פנורמה מרהיבה הפורשת יריעת חיים רחבה בדראמה הישראלית המלהיבה

אל תהיה פרייר

ואני מכניס את הפיפי שלי לפיפי שלך וככה אני יחד את העיפרון, מסכימה? היא מסכימה ומרימה את שימלתה. חזי קרב אליה, מחבק אותה והם צונחים על הקרקע. העלים מרשרשים ברוח הקלה.

יוני 1952

טכס החתונה של חזי ומריומה. האפלה גדולה, אוכל, שירה וריקודים. אלי, אחיו הצעיר של חזי שבא במיוחד מהקיבוץ לחתונה, מבקש לשוחח עם חזי. הם הולכים יחדיו לאיזו פינה ואלי אומר: "חזי, שמעתי עליך כל מיני דברים, וזה באמת לא בסדר. אתה מנצל אנשים, אתה הורס אותם, אתה אפילו גורם להם למות. זה לא אנושי, זה, זה פשע, זה נורא."

חזי מביט באלי בבוז ומשיב:

"אז מה אתה רוצה - שאני יהיה פרייר! שאני אשכב באוהל ויבכה? לא. אני לא פרייר! וגם אתה, אל תהיה פרייר. הנה, קח מאה לירות!" אלי ההמום דוחה את כספו המושט שז' אחיו והולך. חזי צועק אחריו:

"אל תהיה פרייר! אתה מטורף!"

המצלמה עוקבת אחר אלי, ואכן לא רק שהוא מחטט באף, עושה גרפצים ומפליץ, הוא גם דופק 37 ילדים בתחת.

נובמבר 1952

בחירות לכנסת. חזי עומד לפני הקלפי ומחלק לכל אחד עשר לירות ופתק "א" לפני שהם נכנסים להצביע. מישהו מגיע בריצה ומבשר לו:

"מי שעומד בגשם - נרטב, אבל מי שיושב בגשם הוא גם רטוב וגם פרייר."

"חזי, נולד לך בן, בן!"

חזי מחייך ומודיע לאיש:

"תגיד למריומה שתקרא לו בן-גורן. רק בן-גורן."

יון הקטן נכנסים לדה-סטו החדש והקהל פורץ בשירת המצביעים מריעים בשימחה.

מאי 1953

אסיפה במעברה. ראש מפא"י נואם:

"חזי חווייג' הוא איש גדול ודגול, אדם שהוכיח במו ידיו שאם רוצים - אין זו אגדה. הוא הצליח לצאת מהמעברה, ואילו כולכם הייתם כמוהו, כולכם הייתם יוצאים מהמעברה."

הקהל מוחא כפיים ומריע. חזי, מריומה ובן-גורן יון הקטן נכנסים לדה-סטו החדש והקהל פורץ בשירת שימחה והלל:

"החזי שלנו ממש שמוק - החזי שלנו יגיע רחוק - בבוקר גונב הוא, בערב גם - החזי שלנו ידפוק את כולם."

המכונית מתרחקת. חזי מביט לעבר האנשים, יורק, ואומר:

"פריירים!"

סוף פרק ראשון

הזקן הבוכה מוציא מכיסו חמישה גרושים בודדים ונותן לחזי. חזי מרביץ שריקה ושני ילדים מגיעים בריצה עם מיזרון, זורקים אותו על הארץ. שלושת הילדים מסתלקים.

אפריל 1951

בתורים לאוכל מהומה רבתה. בחורים חסונים חוסים את התור ולא נותנים לעבור. האנשים זועקים:

"החזקים אוכלים, החלשים רעבים - ככה זה בהיים. אני מגן על החלשים שלא ייצאו פריירים."

"מה יש? מה קרה? אנחנו רעבים! הילדים ימותו! תנו לנו משהו לאכול! אוכל! אוכל!" הברייונים מסבירים לקהל שמהיום צריך תלוש מיוחד בשביל להיכנס לתור של האוכל, ושלאפשר להשיג תלוש כזה רק אצל חזי חווייג'. אנשים עומדים בתור לפני שולחן שמאחוריו יושב חזי. מי שמגיע לשולחן שם גרוש בצנצנת וחזי נותן לו תלוש, כשהוא מברך אותו: "בתיאבון שיהיה לך!"

ינואר 1952

סערת-גשמים במעברה. כל האוהלים מוצפים מים. האנשים עומדים בחוף רטובים, בוכים, רועדים ומתפללים.

בתוך צריף-עץ, המחומם בתנורי-נפט, יושב חזי וסביבו בו כמה בחורים, כולם יבשים לחלוטין, והוא מחלק להם הוראות:

"מי שמשלם, שתי לירות, לא פחות, אתם עושים לו תעלות ומוציאים לו את המים מהאוהל, ברור?" הבחורים מסכימים, אך אחד מהם שואל:

"אבל לאן נעביר את המים?"

חזי לא מתבלבל ועונה מייד:

"לתוך האוהלים של אלו שלא ירצו לשלם, ישר לתוך האוהלים שלהם."

הבחורים צוחקים בהנאה גלויה.

מרס 1952

בוקר. חזי מטייל בתוך המעברה עם אמו. כולם עושים לו כבוד ואז הוא אומר לאמו:

"כל הכבוד הזה - זה עוד לא זה. זה עוד קטן. צריך ללכת על גדול. והיום בלי פוליטיקה הכל זה כסף קטן."

ערב. חזי ממתין ליד צריף שעליו שלט, "הצביעו א'". מהצריף יוצאת ילדה כבת 15. חזי ניגש אליה ואומר:

"שלום מריומה, מה שלומך? כל הכבוד לאבא שלך שנהיה ראש מפא"י, בחיי, מיפלגה טובה, מפא"י. את רוצה לבוא איתי לשחק בחורשה?"

מריומה מסכימה ושניהם הולכים לחורשה. הם נשענים על גזע-עץ רחב וחזי מציע:

"בואי נשחק בעיפרון ומחדד."

מריומה לא מכירה את המינשק, וחזי מסביר:

"נגיד שהפיפי שלי זה עיפרון והפיפי שלך זה מחדד,

אנו פותחים הערב בהקרנתה של סידרה דרמאטית חדשה. זוהי דראמה ישראלית מקורית המספרת על מאבקו להצלחה של נער מעברה, על רקע קשיי החיים בישראל של תחילת שנות החמישים. לסנינו, איפוא, הפרק הראשון של "אל תהיה פרייר".

פתיחה

על רקע צילומי מעברה מופיעים שמות יוצרי ומשיתפי הסידרה. פס-הקול משמיע את שיר הנושא, שפירו מונו החורר הוא, "אל תהיה פרייר - גנוב לך פלייר - ופרק כל טייר - אל תהיה פרייר."

פברואר 1950

בתוך אוהל השובת מישפחת חווייג' - התורים, הילדים והסבתא. הרוח מייילת וחודרת מבעד ליריעות. הכל יושבים רועדים מקור ושותקים. לפתע קם אחד הילדים וצועק בזעם:

"ככה אי-אפשר יותר! אני כבר בן חמש-עשרה. אני הולך למצוא עבודה. אני אביא כסף הביתה. אני אביא אוכל לכולם!"

האם הנדמת קוראת לעבר בנה:

"אבל חזי, אתה עוד ילד וקר בחוץ!"

אך חזי חווייג' אינו שומע אל אמו ויוצא את האוהל. האם מתייפחת, אך הסבתא ממלמלת באושר:

"ילד טוב, חזי, ילד טוב, ילד טוב."

חזי הקטן עומד בתור ללישכת-עבודה בין עשרות גברים גדולים וחסונים הדוחפים וצועקים, משועים לעבודה ולפת'לחם. בתוך הדוחק נפלט חזי הצעיר מן התור ואינו מצליח לשוב אליו.

חזי חוזר לאוהל והוא ממרר בכני. אימו מלטפת ומרגיעה אותו, אך לפתע הוא חדל לבכות, קם ושואג נוכח העולם האכזר:

"אני אראה להם! אני אנצח! אני אצליח! אני לא פרייר!"

הוא יוצא בריצה מהאוהל. הילדים בוכים. האם מתייפחת. האב המום. הסבתא ממלמלת כרגיל.

אוגוסט 1950

ערב. חזי חווייג' נכנס לאוהל שבתוכו יושב זקן על מיטת-ברזל ללא מזרון. הוא פונה לזקן:

"שלום סבא, שמעתי שהיום, שהלכת לעבודה, נאבד לך המיזרון. אני מצאתי אותו."

"הרבה יותר טוב להיות ראשון בתור, מאשר רביעי. והאחרון הוא בכלל פרייר."

הזקן מביט באהבה בחזי ומודה לו:

"תודה רבה, ילד טוב, תודה רבה, שיתן לך אלף הים הרבה מזל, תודה רבה."

הזקן קם ללשף אותו וחזי אומר לו:

"חמישה גרוש!"

הזקן הנדהם ממרר בכני וטוען:

"אין כסף! אין כסף!"

אך חזי לא נשבר ומודיע לו:

"אין כסף - אין מיזרון!"